

Šie mokslo metai, galima jau drąsiai juos taip vadinti, buvo rekordiniai. Rekordiniai ne puikiai išlaikytų valstybinių brandos egzaminų ar į mokyklas atėjusių dirbti naujų jaunų pedagogų, bet valdančiųjų ir Nacionalinės švietimo agentūros pridarytų cirkų ir nepataisomų klaidų kiekiu.

Pradėjome mokslo metus su mokytojų streiku ir pedagogų žygiais iš tolimiausių šalies kampelių į sostinę, tuomet nepasiekus norimo susitarimo su LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (ŠMSM) visi šiek tiek nusiraminome ir bandėme ugdyti bei ugdytis pagal atnaujintas bendrojo ugdymo programas, tačiau neilgai trukus paskendome tarpinių patikrinimų, įtraukiojo ugdymo ir mokyklų tinklo optimizavimo regionuose reformų bei, kaip paašškėjo praėjusią savaitę, pakoreguotų valstybinių brandos egzaminų rezultatų liūne. Būtent apie pastarąjį momentą ir norisi išsiplėsti.

Kaip žinome, prieš savaitę Nacionalinės švietimo agentūra (NŠA) informavo, jog dėl abiturientų patikrinimų rezultatus skaitmenizuojančios įmonės klaidos skaičiuojant egzaminų įvertinimus pasikeitė dvyliktokų darbų galutiniai rezultatai. Pasikeitus rezultatams tūkstančiams abiturientų įvertinimai ne tik šiek tiek pagerėjo ar pablogėjo, tačiau net penkiems jų dėl neišlaikytais pripažintų egzaminų teko pergaltvoti tolimesnį gyvenimo planą, kuris jau, sakykim, buvo daugmaž sudėliotas bent keliems metams į priekį – dviems abiturientams užsivėrė durys į bet kokią aukštojo mokslo įstaigą, o kitiems trims dėl sumažėjusio balo vietoj universiteto teks rinktis studijų programas kolegijose.

Situaciją ne tik Lietuvos moksleivių sąjunga, bet tiek mokytojai, tiek visa plačioji švietimiečių bendruomenė vadina apgailėtina. Tuo tarpu ŠMSM ir NŠA įstengia tik atsiprašyti visų abiturientų, eilinį sykį prisiimti jau menkaverte virtusią atsakomybę ir svarstyti apie menamą padarinių ištaisymo galimybę, pratęsiant tolimesnį kontaktą su už įveltą klaidą sistemoje atsakinga įmone teisiniuose procesuose.

Skamba absurdiškai, tiesa? Ir liūdniausia tai, jog jau, atrodo, kone sėkmingai susiklosčiusios egzaminų sesijos finišo tiesiojoje ir vėl nukenčia mokinyš – pati žemiausia, bet ir pati svarbiausia švietimo sistemos dalis. Žinoma, galima teigti, jog pats abiturientas yra atsakingas už savo nuolatinio mokymosi procesą, jo kokybę ir tinkamą pasiruošimą egzaminams, todėl ir čia atsakomybę priimti už išlaikytą, o paskui, lyg iš giedro dangaus paašškėjus, neišlaikytą egzaminą turėtų jis pats.

Visgi ne. Mokiniai jau po egzaminų sesijos apmąsto aukštojo mokslo įstaigų pasirinkimus, o sulaukę egzaminų rezultatų skaičiuojasi potencialius savo stojamuosius balus, tuo labiau svarsto ar pavyks gauti valstybės finansuojamą vietą studijoms, ar teks už būsimas studijas mokėti iš savo kišenės. Ar pavyks įstoti į, pavyzdžiui, nemokamą medicinos studijų

programos vietą, kur kiekvienas balas konkursinėje eilėje yra gyvybiškai svarbus, o gal teks pasitenkinti paprastesniu, bet tuo pačiu ir saugesniu variantu.

Tūkstančiams mokinių tokios kaip ši ir panašios ribinės situacijos dėl jų realių galimybių įstoti į norimą studijų vietą likus vos keletui dienų iki paraiškų į aukštojo mokslo įstaigas teikimo pabaigos sukėlė šoką ir netgi pyktį. O ką jau bekalbėti apie tuos penkis abiturientus, kai žemė staiga išslydo iš po kojų.

Susidūrusius su tokiu akibrokštu tiek pačius abiturientus, tiek jų artimuosius raginu nenumoti ranka ir nepabijoti. ŠMSM ir NŠA toliau vertindami susiklosčiusią situaciją, savaime suprantama, nepasiūlys galimybės kreiptis į administracinių ginčų komisiją ar teisininkus, tačiau tai padaryti dėl patirtos visokeriopos žalos Jūs tikrai galite ir netgi privalote.

Juk klaidų tikimybė iš NŠA veiklos pusės jau seniai turėjo būti minimali. Akivaizdu, jog tokia ligšiolei nėra. Vargu ar greitu metu bus, kai nesistengiama prisiimti atsakomybės už savo klaidas ir viliamasi, jog visuomenės dėmesio epicentre nuolat atsidurianti švietimo sistema dar sykį sugebės atlaikyti naują smūgį į paširdžius ir po jo lyg niekur nieko atsitiesti.

Ignas Janeliūnas yra Vilniaus universiteto Kiekybinės ekonomikos studentas, Lietuvos moksleivių sąjungos Valdybos narys.

